

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 18/13
Λουξεμβούργο, 26 Φεβρουαρίου 2013

Απόφαση στην υπόθεση C-11/11
Air France SA κατά Heinz-Gerke Folkerts και Luz-Tereza Folkerts

Οι επιβάτες πτήσεως με ανταποκρίσεις πρέπει να αποζημιώνονται σε περίπτωση κατά την οποία η πτήση τους φθάνει στον τελικό προορισμό με καθυστέρηση ίση ή μεγαλύτερη των τριών ωρών

Το γεγονός ότι η καθυστέρηση της αρχικής πτήσεως δεν υπερέβη τα όρια που έχει θέσει το δίκαιο της Ένωσης δεν θίγει το δικαίωμα αποζημιώσεως

Ο κανονισμός περί αποζημιώσεως και παροχής βοήθειας των επιβατών¹ προβλέπει, καταρχήν, την παροχή βοήθειας στους επιβάτες κατά την καθυστέρηση της πτήσεώς τους. Με την απόφασή του Sturgeon², το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι οι επιβάτες των οποίων η πτήση σημείωσε καθυστέρηση έχουν επίσης δικαίωμα αποζημιώσεως, μολονότι το δικαίωμα αυτό παρέχεται ρητώς βάσει του κανονισμού μόνο σε περίπτωση ματαιώσεως της πτήσεως, εφόσον φθάνουν στον τελικό προορισμό τους τρεις ή περισσότερες ώρες μετά την προγραμματισμένη ώρα αφίξεως. Η κατ' αποκοπή αποζημίωση αυτή, το ύψος της οποίας κυμαίνεται μεταξύ 250 και 600 ευρώ αναλόγως της αποστάσεως που καλύπτει η πτήση, καθορίζεται βάσει του τελευταίου προορισμού στον οποίο φθάνει ο επιβάτης μετά την προγραμματισμένη ώρα.

Η L.-T. Folkerts είχε στη διάθεσή της κράτηση αεροπορικού ταξιδιού για να μεταβεί από τη Βρέμη (Γερμανία) στην Ασουνσιόν (Παραγουάη), μέσω Παρισίων (Γαλλία) και São Paulo (Βραζιλία). Η πτήση από τη Βρέμη προς το Παρίσι, την οποία εκτελούσε η εταιρία Air France, καθυστέρησε να αναχωρήσει και το αεροσκάφος απογειώθηκε με καθυστέρηση περίπου δύομισι ωρών σε σχέση με την προγραμματισμένη ώρα αναχωρήσεως. Συνεπεία του γεγονότος αυτού, η L.-T. Folkerts δεν πρόλαβε την ανταπόκριση από Παρίσι προς São Paulo, που εκτελούσε και πάλι η Air France, η οποία μετέφερε εν συνεχεία την κράτηση αυτή σε επόμενη πτήση προς τον ίδιο προορισμό. Εξαιτίας της καθυστερημένης αφίξεώς της στο São Paulo, η L.-T. Folkerts δεν πρόλαβε την αρχικώς προγραμματισμένη ανταπόκριση προς Ασουνσιόν και αφίχθη στον τελικό προορισμό της με καθυστέρηση έντεκα ωρών σε σχέση με την αρχικώς προγραμματισμένη ώρα αφίξεως.

Δεδομένου ότι η Air France υποχρεώθηκε να καταβάλει στη L.-T. Folkerts αποζημίωση η οποία περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, ποσό 600 ευρώ επιδικασθέν βάσει του κανονισμού, άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesgerichtshof (ανώτατου γερμανικού ομοσπονδιακού δικαστηρίου). Το δικαστήριο αυτό ερωτά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αν μπορεί να αποζημιωθεί ο επιβάτης σε περίπτωση κατά την οποία η πτήση του καθυστέρησε να αναχωρήσει για χρονικό διάστημα μικρότερο των τριών ωρών, πλην όμως αφίχθη στον τελικό προορισμό με καθυστέρηση διάρκειας ίσης ή μεγαλύτερης των τριών ωρών σε σχέση με την αρχικώς προγραμματισμένη ώρα.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχάς ότι ο κανονισμός σκοπεί στην κατοχύρωση ελάχιστων δικαιωμάτων των επιβατών αεροπορικών ταξιδιών σε τρεις διαφορετικές περιπτώσεις: άρνηση επιβίβασης παρά τη θέλησή τους, ματαίωση της πτήσεώς τους και, τέλος, καθυστέρηση της πτήσεώς τους.

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 295/91 (ΕΕ L 46, σ. 1).

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Νοεμβρίου 2009, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-402/07](#) και [C-432/07](#), Sturgeon κατά Condor Flugdienst GmbH και Böck κ.λπ. κατά Air France SA· βλ. επίσης ανακοινωθέν τύπου αριθ. [102/09](#).

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο παραπέμπει στη νομολογία του, κατά την οποία οι επιβάτες πτήσεων με μεγάλη καθυστέρηση – δηλαδή διάρκειας ίσης ή μεγαλύτερης των τριών ωρών – έχουν, όπως και οι επιβάτες των οποίων η αρχική πτήση ματαιώθηκε και στους οποίους ο αερομεταφορέας αδυνατεί να προσφέρει μεταφορά με άλλη πτήση υπό τους όρους που προβλέπει ο κανονισμός, δικαίωμα αποζημιώσεως, δεδομένου ότι υφίστανται μη αναστρέψιμη απώλεια χρόνου και, ως εκ τούτου, ανάλογη αναστάτωση και ταλαιπωρία (αποφάσεις Sturgeon, Nelson³). Δεδομένου ότι η αναστάτωση και ταλαιπωρία αυτή διαπιστώνεται, όσον αφορά τις πτήσεις που πραγματοποιούνται με καθυστέρηση, κατά την άφιξη στον τελικό προορισμό, η καθυστέρηση πρέπει να εκτιμάται, με γνώμονα την προγραμματισμένη ώρα αφίξεως στον προορισμό αυτόν, δηλαδή τον προορισμό της τελευταίας πτήσεως.

Ως εκ τούτου, στην περίπτωση αεροπορικού ταξιδιού με ανταποκρίσεις, λαμβάνεται υπόψη, όσον αφορά την κατ' αποκοπή αποζημίωση, η καθυστέρηση που διαπιστώνεται σε σχέση με την προγραμματισμένη ώρα αφίξεως στον τελικό προορισμό, ο οποίος νοείται ως ο προορισμός της τελευταίας πτήσεως στην οποία επιβιβάζεται ο ενδιαφερόμενος.

Τυχόν αντίθετη λύση θα συνεπαγόταν αδικαιολόγητη διαφορά ως προς τη μεταχείριση, καθόσον οι επιβάτες πτήσεων που φθάνουν στον τελικό προορισμό τους με καθυστέρηση ίση ή μεγαλύτερη των τριών ωρών σε σχέση με την προγραμματισμένη ώρα αφίξεως θα αντιμετώπιζονταν με διαφορετικό τρόπο, αναλόγως αν η καθυστέρηση της πτήσεώς τους σε σχέση με την προγραμματισμένη ώρα αναχωρήσεως υπερέβη ή όχι τα όρια που θέτει ο κανονισμός, μολονότι η ταλαιπωρία και αναστάτωση που υφίστανται οι επιβάτες εξαιτίας της μη αναστρέψιμης απώλειας χρόνου είναι όμοια.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει συναφώς ότι η κατ' αποκοπή αποζημίωση την οποία δικαιούται επιβάτης, δυνάμει του κανονισμού, σε περίπτωση κατά την οποία η πτήση του φθάνει στον τελικό προορισμό με καθυστέρηση τριών ωρών ή μεγαλύτερη σε σχέση με την προγραμματισμένη ώρα αφίξεως, δεν εξαρτάται από το αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση του δικαιώματος βοήθειας και φροντίδας, οι οποίες ισχύουν σε περίπτωση καθυστέρησης της πτήσεως κατά την αναχώρηση.

Όσον αφορά τις οικονομικές συνέπειες για τους αερομεταφορείς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι το εύρος των συνεπειών αυτών μπορεί να περιορισθεί, καταρχάς, σε περίπτωση κατά την οποία ο μεταφορέας δύναται να αποδείξει ότι η μεγάλη καθυστέρηση οφείλεται σε έκτακτες περιστάσεις οι οποίες δεν θα μπορούσαν να αποφευχθούν ακόμη και αν είχαν ληφθεί όλα τα εύλογα μέτρα, δηλαδή σε περιστάσεις που εκφεύγουν του ουσιαστικού ελέγχου του αερομεταφορέα (απόφαση Wallentin-Hermann⁴). Εν συνεχεία, η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που υπέχουν οι αερομεταφορείς από τον κανονισμό δεν θίγει το δικαίωμά τους να αξιώσουν αποζημίωση από οποιοδήποτε πρόσωπο προκάλεσε την καθυστέρηση, περιλαμβανομένων και τρίτων (απόφαση Nelson κ.λπ.). Τέλος, το ποσό της αποζημιώσεως, το οποίο καθορίζεται στα 250, 400 και 600 ευρώ, αναλόγως της αποστάσεως που καλύπτει η οικεία πτήση, μπορεί να μειωθεί περαιτέρω κατά 50 %, σύμφωνα με τον κανονισμό, εφόσον η καθυστέρηση, προκειμένου περί πτήσεως καλύπτουσας απόσταση άνω των 3 500 χιλιομέτρων, δεν υπερβαίνει τις τέσσερις ώρες. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι ο σκοπός της προστασίας των καταναλωτών, περιλαμβανομένων, ως εκ τούτου, των επιβατών αεροπορικών ταξιδιών, δύναται να δικαιολογήσει ακόμη και σημαντικές αρνητικές οικονομικές συνέπειες τις οποίες υφίστανται ορισμένες επιχειρήσεις.

Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο δίδει την απάντηση ότι ο **επιβάτης πτήσεως με ανταποκρίσεις πρέπει να αποζημιώνεται σε περίπτωση κατά την οποία αναχώρησε με καθυστέρηση διάρκειας μικρότερης των ορίων εφαρμογής που προβλέπει ο κανονισμός, αλλά άφιχθη στον τελικό προορισμό με καθυστέρηση ίση ή μεγαλύτερη των τριών ωρών σε σχέση με την**

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Οκτωβρίου 2012, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις [C-581/10](#) και [C-629/10](#), Nelson κ.λπ. κατά Deutsche Lufthansa AG και TUI Travel κ.λπ. κατά Civil Aviation Authority· βλ. επίσης ανακοινωθέν τύπου αριθ. [135/12](#).

⁴ Απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Δεκεμβρίου 2008, στην υπόθεση [C-549/07](#), Friederike Wallentin-Hermann κατά Alitalia· βλ. επίσης ανακοινωθέν τύπου αριθ. [100/08](#).

προγραμματισμένη ώρα αφίξεως. Συγκεκριμένα, η αποζημίωση αυτή δεν εξαρτάται από το αν υπήρξε καθυστέρηση κατά την αναχώρηση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106